

Literatura Mondo, 18-a parto : Jean Forge intervjuas Raymond Schwartz
Radioprelego de Claude kaj Andrée GACOND, SRI 644, 1976.02.11 & 14

Cl.- Parolas nome de Svisa Radio Internacia gesinjoroj Claude kaj Andrée Gacond.

Raporti pri **Literatura Mondo** sen menciis la intervjuojn de **Jean Forge** estus grava peko. Tiuj ĉi spritaj raportoj pri vizitoj al la ĉefroluloj de la esperanto-literaturo formas unu el la juveloj de nia beletro. Ni treege esperas, ke foje eldonejo ilin aperigos libroforme kun la karikaturaj, kiuj ilin ofte akompanas.

A.- Jen hodiaŭ ni legos al vi erojn el intervjuo, kiun **Jean Forge** titolis « **Kun Raymond Schwartz mi trinkis aperitivan**. » Ĝin aperigis **Literatura Mondo** en 1933. Mi citas: « Nun, kara poeto, vi ne forkuros min ! » Jean Forge parolis kaj direktis esperplene siajn okulojn kontraŭ la serene ridetantan vizaĝon. Tuj li atakis kuraĝe per la unuaj demandoj laŭ la rutino de longjara intervjuisto, sed la poeto per energia eksvingo de sia pipo fortranĉis lian frazon :

Cl.- « Ĉu vi estas kremkafulo aŭ normala homo ? » li ekzamenis.

A.- « Mi kredas, ke mi havas ecojn de normalulo, ... escepte ke mi estas Esperantisto. »

Cl.- La poeto vokis la kelneron kaj intertraktis kun li pri nova kombinaĵo de aperitivoj por la fremda gasto. Francaj vortoj, kulinaraĵoj fakesprimoj flugis tien kaj reen kaj el ĉio rezultis malhela bruna fluidaĵo, kiun la kelnero fiere metis antaŭ Jean Forge. « Je via sano, samideano ! » diris la poeto kaj levis la glason. « Mia preferata aperitivo estas ja la aniza, bonvolu noti tion malantaŭ viajn ĵurnalistajn orelojn. Cetere kiel gustas al vi ? »

A.- « Tiu ĉi gustas kiel medicino. ... Kiam mi estis infano, mi devis gluti tian trinkaĵon kaj se mi ne volis, minacis batoj de flava bastono. »

Cl.- La poeto direktis siajn grandajn okulvitrojn kontraŭ lin kaj ridetis saĝe : Ĝi estas la medicino de l' vivo kaj la fonto, el kiu mi ĉerpas la plej bonajn ideojn. ... » La poeto bruligis sian pipon. Estis posttagmezo. La suno pikis en iliajn kapojn. La homoj ŝvitis kaj soifis. Antaŭ ili bruis kaj ruliĝis la trafiko de Pariza bulvaroj. Ili komencis paroli pri la bela kaj interesa urbo de l' ĝojo. ... kaj Forge rememoris la Parizan Kongreson. ...

A.- Ĝi estis la unua internacia Esperanto-kongreso, kiun Schwartz ĉeestis. Forge ne povis kaŝi sian miregon. De kie Schwartz konas tiel « ĝisoste » niajn verdulojn, kiujn li sprite kaj trafe priskribas en sennombraj poemoj ? Ĉu eble pere de sia « sekreta sekretario Grenkamp ? » Ĉu per korespondado ? Ĉu per sia iama fama « Verda Kato », en kiu regis tiu verda atmosfero, tiu verda humoro, kies genia poeto-interpretisto li estas ? ...

Cl.- La poeto enpense ekfumis je sia pipo kaj diris nenion. ... Forge klopodis elbuŝigi novan stultan demandon. Li sentis, ke en lia kapo ekbolis la « medikamento ». « Ĉu vi jam komencas ŝvebi ? » demandis la poeto kun rideto kaj scivole kaj samtempe triumfe rigardis lin.

A.- En la oreloj de Forge obtuze bruis la aŭtobusoj, kiuj ruliĝis antaŭ ili sur la bulvaroj. La kelnero metis antaŭ lin bonodorantan novan trinkaĵon. Ĝi estis la aniza. ...

Cl.- « Kial vi turmentas min daŭre per via intervjuo, » Schwartz ekridis kaj levis la glason, « ke mi naskiĝis, vi scias, kaj ke mi estas malamiko de la kremkafuloj, vi ankaŭ scias, kaj ke mi havas « pasporton tra la libera lando Esperantujo », vi ankaŭ scias – do kion vi volas ankoraŭ skribi pri mi ? Ke mi speciale ŝatas manĝi rizon kun haringoj, ke mi fumas sekigitajn rozpetalojn, ke mi speciale ŝatas bonodoron de freŝfuma sterko kaj ke mi nokte laboras por « ido » kaj tage por Esperanto, he ? »

A.- Forge konsentis ke li estas prava kaj gaje levis sian glason. ... (sed) li rapide volis ekscii ankoraŭ ion interesan, ion sensacian el la buŝo de l' poeto, antaŭ ol ekŝvebi en la landon de l' dolĉa forgeso. Fulmotondro ! Kia obstina ne-intervjuebla poeto ! « Kion vin nun verkas aŭ preparas ? » li demandis.

Cl.- « Malfacile respondi » Schwartz diris purigante kaj frapante sian pipon. « Mi intencis unue verki grandan romanon pri la « verda malsano » kaj pri mia groteska batalo kun mia bopatrino, kiu estas kontraŭ Esperanto. Sed nun mi forĵetis la projekton laŭ konsilo de la Esperanto-kelnero Ferrari, kiu opinias la esperantistaron ankoraŭ ne matura por tia verko. »

A.- « Domaĝe, tre domaĝe ! » Forge bedaŭris. « Ni ĉiuj avidas legi novajn verkojn el via plumo, kara poeto ! Pentrindaj figuroj ja svarmas, temoj pendas amase en la aero. Nur eksonigu vian liron, dibenita orbuŝa poeto, ni aŭskultos kun ravo eĉ pri nia propra ridinda ekzisto. Rigardu, rigardu, niaj seĝoj komencas jam ekflugi, ekmovataj per la mirinda forto de via spirito kaj de ia nevidebla potenco ! »

Cl.- « Nun mi estas feliĉa ! » diris la poeto kaj denove eksvingis per sia pipo al la kelnero. Post tio li turnis sin al Forge : « Mi gratulas vin, mia kara, pro tio, ke vi ne havas kafkarakteron. Tiu ĉi komuna nia ideologio – ĝi vivu kaj per ĝi la verda literaturo ! »

A.- Ili levis la glasojn, kaj Forge inspirite de la proksimeco de tia genia poeto ekprenis sian krajonon kaj « poemis » la unuan fojon en sia proza vivo :

Cl.- « Nun ŝvebas ni trans montoj
Sur aperitiv-pegazo
Aniz-parfumon en la nazo
Al verdaj horizontoj... !

A.- Ni mokas pri la familia rondo
Kaj kraĉas je la tuta mondo !
Ekflugas ni en medicin-ekstazo –
Lasante nubon de terura gaso... ! »

Cl.- Vi aŭdis prelegon el Svislando. Parolis gesinjoroj Claude kaj Andrée Gacond. Ĝis reaŭdo!